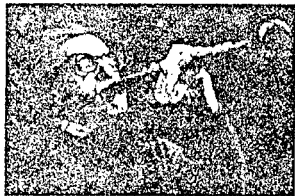

Tirsdag 19. mars 1996

Aftenposten

Blåser i London

Langt borte fra sin stamcafé i New York, Woody Allen og hans New Orleans Jazz Band inntok London's Royal Albert Hall i går kveld. Allen har alltid tatt seg tid til å dyrke jazz'en ved siden av sitt filmarbeid.
Foto: SCANFOTO/EPA

51 år etter frigjøringsdagen

51 år etter frigjøringsdagen!

Grini-museum på plass

For oss som satt her under krigen er det viktig at denne utstillingen kommer i stand, sier tidligere Grini-fange nummer 3323, Ole Morten Smith-Housken. Museet åpner 8. mai.

OLA R. URVOLD
MORTEN UGLUM(foto)

Nazismens grusomheter i fangeleiren Grini skal dokumenteres gjennom en permanent utstilling som åpnes 8. mai. Utstillingen lages i det såkalte «Vermittlingshuset» utenfor portene ved Ila Landsfengsel.

Grini-veteran Smith-Housken satt i Norges største fangeleir i tidsrommet 10. 1942 til 23. desember 1943. Han har gjennom Foreningen for politiske fanger 1940-45 vært en av pådriverne bak utstillingen, men er full av takknemlighet overfor ledelsen ved Ila Landsfengsel, som nå gjør det mulige å etablere en permanent utstilling i det gamle «Vermittlingshuset» utenfor portene på Ila. Huset ligger like ved selve Grini-monumentet.

Fangetegninger

Selve utstillingen vil blant annet bestå av kopier av mellom 70 og 80 tegninger plassert i monterer. Tegningene er laget av tegneren Gunnar Bratlie, som skildret hverdagen som fange på Grini. En trestubbe med kulehull fra et av henrettelsesstedene der ute, billedmateriale, en modell av leiren og uniformer er andre ting publikum får se.

«Vi har i tillegg fått signaler om lån eller eventuelt overtagelse av gjenstander som er i privat eie, opplyser forstebetjent Rolf Morthaug ved Ila Landsfengsel.

Opplysningsarbeid

«Vermittlingshuset» ble bygget i 1939, og ble under krigen brukt i forbindelse med postmottak og registrering av fanger og besøkende i fangeleiren. Det knytter seg naturlig nok sterke min-

PÅDRIVER: Tidligere Grini-fange Ole Morten Smith-Housken (i forgrunnen) har lenge ivret for en permanent utstilling på Grini. Videre bakover Fredrik Blom i Asker og Bærum Forsvarsforening, seniorkonsulent Lars N. Hvardal i Bærum kommune og inspektør Magne Nes og forstebetjent Rolf Morthaug ved Ila Landsfengsel.

de gjenlevende Grini-fangene. Totalt satt det 20 000 fanger i leiren i krigsårene, 5000 på det meste.

«Vi kan ikke få gjort nok opplysningsarbeid om det som foregikk her ute under krigen. Jeg er full av takknemlighet over det som nå skjer, og blir som en gutt igjen når jeg treffer mennesker som dere, sier Smith-Housken, og henvender seg til representantene for Ila Landsfengsel, Rolf Morthaug og Magne Nes, som vil ha ansvar for den daglige drift.

«Mange tidligere Grini-fanger har ringt og bedt om å få komme og se seg om. Under en åpen dag som vi arrangerte i fjor, kom det mange som hadde fangebakgrunn hit, forteller Nes.

Landsfengsel bestemte seg for å fristille det såkalte «Vermittlingshuset» til dette formålet. Bakgrunnen var at en utstilling med tegninger og gjenstander fra Grini ble utlånt fra Forsvarsmuseet og vist under Frigjøringsjubileet. Forsvarsmuseet overga objektene til Ila Landsfengsel i oktober i fjor høst.

«Vi har kunnet få i stand huset på meget kort tid, og har møtt stor velvilje hele veien. Nå er grunnarbeid med oppussing og lyssetting snart ferdig, opplyser Morthaug til Aftenposten.

Initiativ

Ønsket om en permanent utstilling av gjenstander og materiell i forbindelse med

der krigen har vært luftet ved flere anledninger. Dette ønsket har kommet fra besøkende, men også fra tidligere Grini-fanger.

«Initiativ har kommet fra Foreningen for politiske fanger 1940-45, Forsvarsforeningen i Asker og Bærum og veteranforeningen for Tysklandsbrigaden. Men primus motor helt i starten var Ole Morten Smith-Housken, som også var sterkt inne i bildet ved etableringen av Grinimonumentet i sin tid, opplyser Fredrik Blom i Asker og Bærum Forsvarsforening.

Senest i forbindelse med minneutstillingen «Krigsårene i Bærum», som ble arrangert på Høvikodden Kunstsenter under Frigjøringsjubileet, ble det frem-

nent utstilling. Der inngikk den såkalte «Grini-utstillingen» som ett av mange elementer.

«Det forbauser meg at det ikke har blitt tatt et initiativ før nå. Jeg har aldri møtt så mange positive holdninger til et prosjekt som dette, uttaler senior-

konsulent Lars N. Hvardal i Bærum kommune, som sto som arrangør for utstillingen «Krigsårene i Bærum 1940-1945» under Frigjøringsjubileet i fjor.

«Det måtte altså gå 51 år før Grini-historien får en verdig ramme, kommenterer Smith-Housken.

DETTE ER GRINI-UTSTILLINGEN:

- Totalt satt 20 000 fanger i fangeleiren på Grini, 5000 på det meste.
- «Vermittlingshuset» ligger kloss ved Grini-monumentet. Huset ble bygget i 1939 og ble brukt til å sortere pakker og post fra Røde Kors og pårørende til fanger som satt i leiren. Sorteringen fant sted i kjelleren og ble besørget av fangene selv.
- 8. mai åpner en permanent utstilling i det såkalte «Vermittlingshuset», og vil være åpent noen timer hver søndag.
- Utstillingen vil ledsages av omvisninger, som besørges av Foreningen for politiske fanger 1940-1945, Asker og Bærum For-